بسم الله الرحمن الرحيم

ސިވިލް ކޯޓު

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތް

2150-CVC-2024

ޚަދީޖާ ހިދާޔާ ވ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ، ލޭންޑް އެންޑް އަރބަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް
ނޭޝަނަލް ރެޖިސްޓްރޭޝަން އަދި މުލަކަތޮޅު ކޮޅުފުށީ ކައުންސިލުގެ އިދާރާ

ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ ދަޢުވާ

ޙުކުމްކުރި ޤާޟީ

ޤާޟީ ޢާއިޝަތު ޢަޒުރާ ޢަބްދުލްޣަފޫރު

ނިމުނު ތާރީޚު

23 ޖުމާދަލްއާޚިރު 1446

24 ޑިސެންބަރު 2024

ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް

ޚަދީޖާ ހިދާޔާ

ވ.ސިނަމާލެ 301-4 / މާލެ

އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A152651

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް

މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ، ލޭންޑް އެންޑް އަރބަން

ޑިވެލޮޕްމަންޓް

ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނޭޝަނަލް ރެޖިސްޓްރޭޝަން

މުލަކަތޮޅު ކޮޅުފުށީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ

ރަޖިސްޓަރީކުރެވުނު ތާރީޚު

09 ޞަފަރު 1446

13 އޮގަސްޓް 2024

ދައުވާގެ ޚުލާޞާ

މިއީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރއިން މާލެ ރައްޔިތުންނަށް ގޯތި ދޫކުރުމަށް 2022 ވަނަ އަހަރު ހުޅުވާލި ބިންވެރިޔާ ސްކީމްއިން، ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ މަންމަ އާއި އަދި އަދި އުއްބަތު އުއްބަޔާ 3 މީހުން އަދި އުއްބަސްދު ދައްތައާ ގުޅިގެން ހޯދު ހުށަހަޅައިފައިވާ، މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު B2022/13617 ހޯމާއި ގުޅިގެން ނެރުއްވާފައިވާ ވަގުތީ ލިސްޓުގައި ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ ޝަރުތު ހަމަނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި އަދި ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ އުއްބަސްދު އުއްބަޔާ 3 ބައިނުންނަން ޝަރުތު ހަމަވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، އޭރު ލިބިފައިވާ މައްޗަށްވާގޮތުގެ މިއްލަކަން ބިނާކޮށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުން، މިނިސްޓްރީގެ ނިންމުން ނަޒަރުސާނީކޮށް އެއްވެސް ދިރާސާކުރުމަކީ ހުށަހެޅުމުގައި ނުވާކަމަށް ނިންމައި، ޤާއިމީ ލިސްޓުގައިވެސް ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ ޝަރުތު ހަމަނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި އަދި ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ އުއްބަޔާ އުއްބަސްދު 3 ބައިނުންނަން ޝަރުތު ހަމަވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ އާއި މިކަމާ ގުޅިގެން ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީއަށް ގުޅުމުން އެކަން އެގްރީމަންޓް ކޮށްދެއްވާނީ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނޭޝަނަލް ރަޖިސްޓްރޭޝަނުން ދީފައިވާ މައުލޫމާތުގެ މައްސަލަތަކަށް ބިނާކޮށްފައިވާ އެކަން ސާބިތުކުރުމަށް އެ ޑިޕާޓްމަންޓުން ސަފާ ފޮނުވުމުން، އެޑިޕާޓްމަންޓްގެ މައުލޫމާތު ބިނާކޮށްފައިވާ މ. ކަރުދާސް ހައުސިންގ ޑިޕާޓްމަންޓަށް ފޮނުވާފައިވާ މައުލޫމާތުތަކުން ބިނާކޮށްފައިވާއިރު، ނަމަވެސް މިއީ މިކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތެއް ނޫންކަމަށް ހަދީޖާ ހިދާޔާއަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީއާއި، މ. ކަރުދާސް ހައުސިންގ ޑިޕާޓްމަންޓަށް ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ ބައްޕަ މ. ކަރުދާސް ގެއަށް 10 ވަނަ ހަދީޖާ ހިދާޔާ ދިރިއުޅެމުންދާކަން ސާބިތުކުރާ ލިޔުންތައް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، ނަމަވެސް ހަދީޖާ ހިދާޔާ އެ ގޭގައި ދިރިއުޅޭ ކަމުގެ ލިޔުން 4 301 / ވ. ސިނަމާލެ ގޭގެ ޢާއިލާ ރަޖިސްޓްރީ އަދި އެހެނިހެން ލިޔުންތައް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، ހަދީޖާ ހިދާޔާ މާލެ ދިރިއުޅޭ އެހެން ރަށެއްގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ޢާއިލާގެ ފަރާތުން ދެމެހެއްޓުމުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ނުވާތީ، އަދި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނޭޝަނަލް ރަޖިސްޓްރޭޝަން އާއި މ. ކަރުދާސް ހައުސިންގ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މައުލޫމާތު ހުރިހާ ކަމަކަށް ނުވާތީ، މ. ކަރުދާސް ގެއަށް ހަދީޖާ ހިދާޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާކަން މ. ކަރުދާސް ހައުސިންގ ޑިޕާޓްމަންޓުން ރަޖިސްޓްރޭޝަން އާއި މައުލޫމާތު ދެމެހެއްޓުމަށް ބަލައިފައިވާ ނަމަވެސް، މިއީ ފުރިހަމަ މައުލޫމާތެއް ނޫންކަމަށް ހަދީޖާ ހިދާޔާ ޤަބޫލުކުރާތީ، މ. ކަރުދާސް ހައުސިންގ ޑިޕާޓްމަންޓުން ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ ރަޖިސްޓްރީ މައުލޫމާތު ސަރުކާރު ކުރުމަށް، މިގޮތުގެ ސަބަބުން މާލެ އިން ގޯތި ލިބުމުގެ ހައްޤު ހަދީޖާ ހިދާޔާ މަހްރޫމުކޮށްފައިވާތީ، ހަދީޖާ ހިދާޔާއަށް ބިންވެރިޔާ ސްކީމްއިން ޝަރުތުހަމަވާ ކަނޑައަޅައި، ހަދީޖާ ހިދާޔާގެ ގޮތުގައިވާ ހައްގު ޤާނޫނީގޮތުން އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ، ދޭން އެންޑް ލޭންޑް އޮފް ނޭޝަނަލް ރަޖިސްޓްރޭޝަން އާއި، ދެފަރާތުގެ ދިމާލުން އަމުރުކުރައްވާ ކަރުދާސް ހައުސިންގ އިދާރާގެ މައްސަލަ ރައްދުވާފަރާތްތަކާ ދެމެދު ހުށަހަޅަން ބޭނުން މައްސަލައެއްކަމެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

1. މިމައްސަލައަކީ 13 އޮގަސްޓު 2024 ގައި މިކޯޓަށް ހުށަހެޅި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ޗެކް ރިޓާރނުގެ ދަޢުވާއެކެވެ. މިމައްސަލައާއެކު ދަޢުވާކުރާ ޒަރީޢާ ހިދާޔާގެ ވަކީލުން 20 ޖޫން 2024 ގެ ތާރީޚު ޖަހާފައިވާ ސިޓީ އެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މިސިޓީގެ އިބާރާތުގައިވެސް، ޗެކް ރިޓާރނުގެ ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅޭނީ، ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ އެ މައްސަލަ ބިނާވެފައިވާ އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅި ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 3 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވިޔަސްވެސް، މިމައްސަލަ މިބުނެވުނު މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅިފައި ނުވާތީ، މި މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާގޮތް ސާފުވާން ޑިޕާޓްމަންޓަކާ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގައި ހުރި ޑިޕާޓްމަންޓަކަށް ވެފައި، މި ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ހުށަހެޅުމަކީ އެ ޑިޕާޓްމަންޓަކަށް ހުށަހަޅައިގެން ޖަވާބު ދިނުމަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ވޭތުވާ ސަރަހައްދުކަމަށް، ދ. [illegible] ކައުންސިލުން މައުލޫމާތު ލިބިފައިވަނީ 06 މޭ 2024 ގައި ކަމަށެވެ.

2. ބިންވެރިޔާ ސަލީމުން މާލެ ސަރަހައްދުން ގޭހަކަށް އެދި ހުށަހެޅި ފޯމްތަކުގެ ތާރީޚު ލިސްޓު އިޢުލާންކުރެވިފައިވަނީ 14 އޮގަސްޓު 2023 ގައެވެ. އަދި ޒަރީޢާ ހިދާޔާގެ ވަކީލުން މައްސަލާގެ ސާފުކުރުމަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ސިޓީ ފޮނުވައިފައިވަނީ 14 އޮކްޓޫބަރު 2023 އިން ފެށިގެންކަން އެނގެއެވެ. ޗެކް ރިޓާރނުގެ މި ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅި ތާރީޚުން ފެށިގެން ގާތްގަނޑަކަށް 1 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަސް ވަނިކޮށެވެ.

ޗެކް ރިޓާރނުގެ ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު

3. ޗެކް ރިޓާރނުގެ ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[1] ގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައެވެ.

4. ބުނެވުނު ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު ހުށަހަޅާ ޗެކް ރިޓާރނުގެ ދަޢުވާއެއް ކޯޓަށް ބަލައިގަނެވޭނީ، އެ މުއްދަތުގައި އެ ދަޢުވާ ހުށަނާޅުނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަން ހުށަހެޅުމުގައި ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުން، ކޯޓުން އެކަމުގެ ހުއްދަދީފިނަމައެވެ. ނަމަވެސް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވިޔަސް، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ އިޢުތިރާޒެއް ނެތްކަން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ މުއްދަތުގެ ފަހުން ހުށަހަޅާ ޗެކް ރިޓާރނުގެ މައްސަލަ ކޯޓަށް ބަލައިގަންނަވާނެއެވެ."

5. ޗެކް ރިޓާރނުގެ މިދަޢުވާ ހުށަހަޅަންޖެހޭ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަނާޅުނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާއި ދެއްކުންކަން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހެއެވެ. މިމައްސަލަ ހުށަހެޅުން ލަސްވި ސަބަބުކަމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ހޯދަންޖެހޭ ޑިޕާޓްމަންޓް ނޫޅި ލަސްވުންކަމަށެވެ. މިއީ އެކަށީގެންވާ އަދި ބަލައިގަނެވޭނެ ސަބަބެއް ބަލާއިރު، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021) ގެ [illegible] ކޯޓުގައި [illegible]، އެކަމުގެ މަޤްޞަދަކީ، ގާތްގަނޑަކަށް 1 (އެކެއް) އަހަރު ފަހުން މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަކީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކަށް ބަލައިގަނެވޭކަށް ނެތެވެ.

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

6. ދަޢުވާކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދަޢުވާ ރައްދުވާ ދައުލަތުގެ އިދާރާއިން އިޢުތިރާޟުކުރެއްވުމަށް އެ މުއްދަތުގެ ފަހުން ހުށަހެޅޭ ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ މައްސަލަ ކޯޓަށް ބަލައިގަނެވިދާނެކަމަށް ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ނަމަވެސް، މިމައްސަލާގައި ދަޢުވާލިބޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން އުޒުރާތުގެ އިޢުތިރާޟުތަކެއް ބަލަން ޖެހިފައެއް ނުވާނެއެވެ. ސަބަބަކީ، މައްސަލާގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް، މައްސަލައިގެ ހިނގުން ވާޤިޢާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، prima facie ކޭހެއް އޮތްކަމަށް ނުފެންނާތީއެވެ.

މައްސަލައިގެ ނަތީޖާ

7. މިމައްސަލައަކީ ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅާ ގޮސްފައިވާ މައްސަލައެއްކަމާއި މުއްދަތުގައި ދަޢުވާ ހުށަހެޅުން އުޒުރުވެރިވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރިކަމުގައި ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދެވިފައިނުވާތީ، މިމައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ކޯޓުން ބަލައިނުގަނެ މައްސަލަ ނިންމަންޖެހެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު

8. މި ޤަޟިއްޔާ މިކޯޓުން ނިންމުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މިމައްސަލައިގެ ޚަސްމުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ މިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ. އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޚަސްމުންނަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ތާރީޚަކީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޚަސްމުންނަށް ހަވާލުކުރާ ތާރީޚެވެ.

ޙުކުމް

ފަރާތުން ގ. ހިދާޔާ ޒަރީޖާ / 301 4 ސިނަމާލެ، ވ. ހުރުމުން، އަލީގައި ކަންތައްތަކުގެ ބުނެވުނު ދެންނެވުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ، ލޭންޑް އެންޑް އަރބަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް އާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނެޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އަދި ހުޅުމާލޭ ކައުންސިލް އިދާރާގެ މައްޗަށް މި ޤަޟިއްޔާއިން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ މިމައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ކޯޓުން ބަލައިނުގަނެ، މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމްކުރީ

ޢާއިޝަތު ޢަޒީމާ އަބްދުއްރަޙްމާން

ޤާޟީ